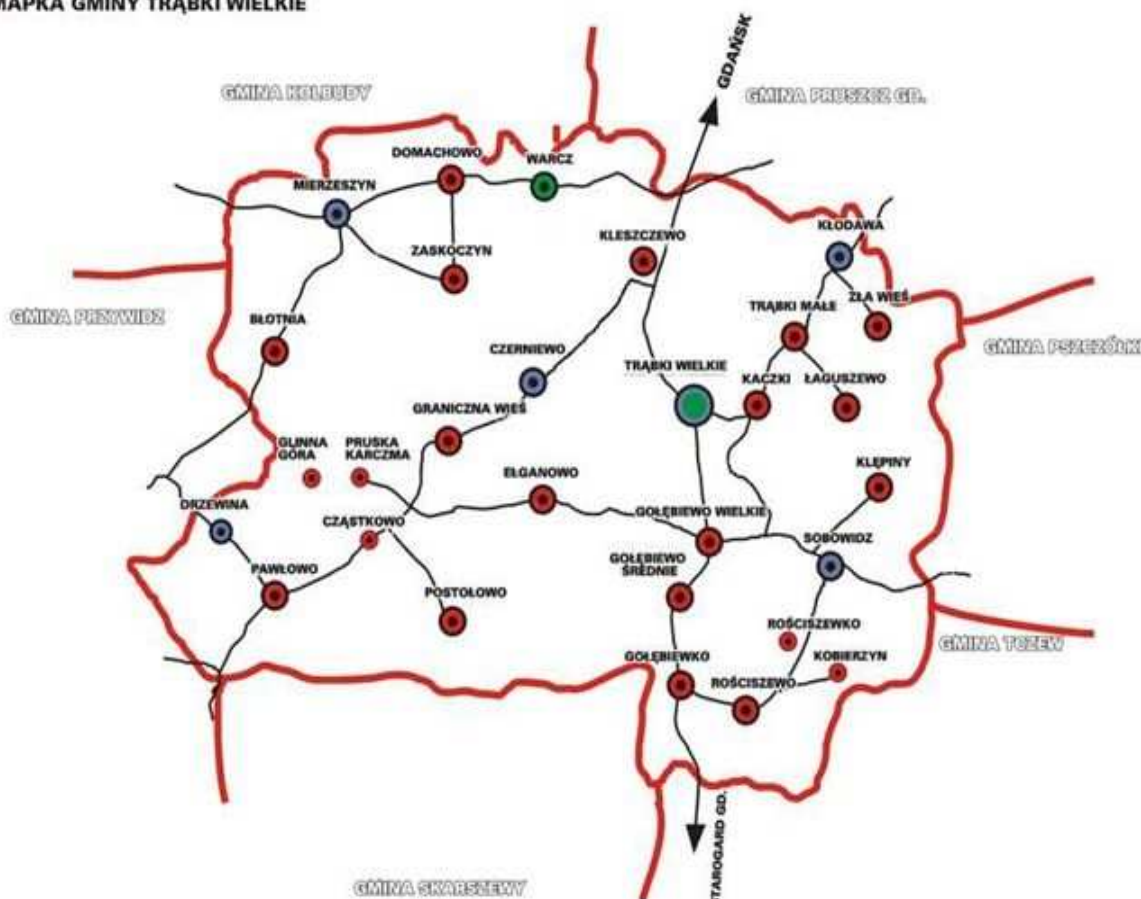


Diagnoza sytuacji osób starszych w Gminie Trąbki Wielkie

Poniższe opracowanie stanowi diagnozę charakteryzującą sytuację seniorów zamieszkujących Gminę Trąbki Wielkie, począwszy od krótkiej charakterystyki miejsca zamieszkania seniorów, przez ich wiek, płeć, wykształcenie, stan cywilny, warunki mieszkaniowe i materialne, źródła utrzymania, dochód, kondycję psychofizyczną oraz potrzeby. Dane użyte w opracowaniu pochodzą ze zbiorczych zestawień demograficznych dla Polski, województwa (roczniki statystyczne), ze strony internetowej Gminy Trąbki Wielkie oraz z badania realizowanego w IV kwartale 2009 roku przez pracowników socjalnych gminy na próbie 736 seniorów.

Gmina Trąbki Wielkie to jedna z największych gmin powiatu gdańskiego, położona w jego południowej części, przy trasie prowadzącej z Gdańska do Starogardu Gdańskiego. W jej 25 sołectwach zamieszkuje łącznie ponad 10,2 tys. osób, z czego najwięcej w Sobowidzu (ponad 1,4 tys.) oraz w Trąbkach Wielkich (prawie 1,4 tys.) Powierzchnia gminy to 162 km², z czego większość stanowią użytki rolne (ok. 100 km²) oraz lasy (ok. 50 km²).

MAPKA GMINY TRĄBKI WIELKIE



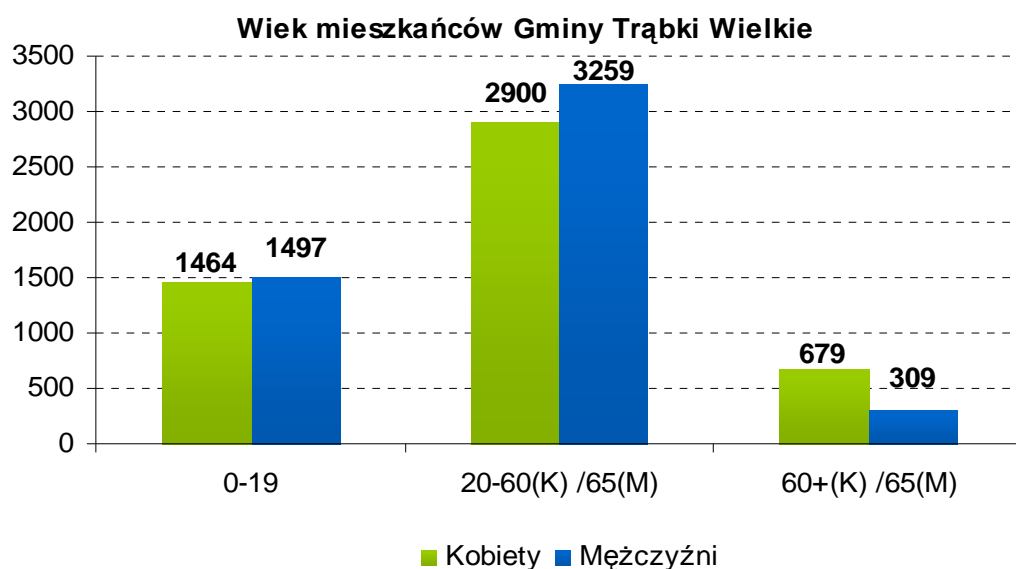
W związku z dużą ilością terenów rolnych i dobrą jakością gleb, znaczna część mieszkańców trudni się rolnictwem. Prężnie rozwijają się również rzemiosło i usługi, a zwłaszcza agroturystyka¹.

¹ <http://www.trabkiw.ug.gov.pl/ug/index.php/o-gminie> [dostęp z dn. 03.10.2011].

Ponad 60% mieszkańców gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym (od 20 lat do 60 dla kobiet i do 65 dla mężczyzn). W wieku przedprodukcyjnym jest prawie 30 % mieszkańców, zaś w wieku poprodukcyjnym (więcej niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn) jest co dziesiąty mieszkaniec gminy Trąbki Wielkie (9,7%).

W 2008 roku wskaźnik ten wynosił dla Polski 16,3 %, dla województwa pomorskiego 14,8%, zaś dla Gminy Trąbki Wielkie nie przekraczał 10%. Oznacza to, że gmina oraz cały powiat gdański charakteryzują się stosunkowo młodą społecznością. Z pewnością ma to związek z osiedlaniem się osób w wieku rozrodczym i występowaniem częściej niż przeciętnie rodzin wielodzietnych.

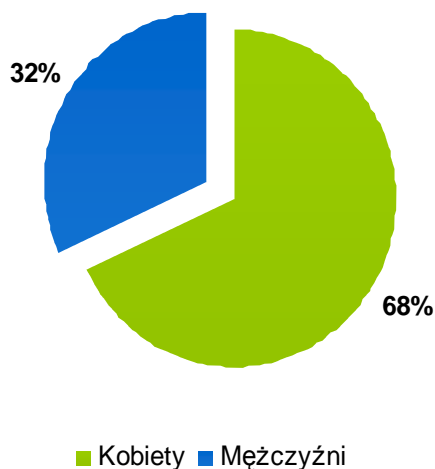
Najwyższy odsetek seniorów odnotowano w sołectwach: Zaskoczyn (19,5%); Drzewina (18,2%), Rościszewo (17%), Błonia (16,7%) oraz Postojowo (16,6%); natomiast najniższy we wsiach: Czerniec (6,7%), Graniczna Wieś (6,3%), Łaguszewo (4,9%), Częstkowo (4,7%) i Rościszewo (3,2%).



Wśród seniorów przeważają kobiety, stanowiąc aż $\frac{2}{3}$ tej grupy. Taka statystyka odpowiada rozkładowi płci seniorów² w kraju i wynika z dłuższego przeciętnego wieku kobiet. Współczynnik feminizacji (miara wskazująca liczbę kobiet przypadającą na liczbę mężczyzn w danej populacji) wynosi wśród seniorów Gminy Trąbki Wielkie 219,7, co oznacza, że na 100 mężczyzn w wieku 65 lat i więcej przypada prawie 220 kobiet w wieku 60 lat i więcej.

² Źródło: Rocznik Demograficzny 2010, Warszawa 2010, s. 512.

Płeć seniorów Gminy Trąbki Wielkie (w%)

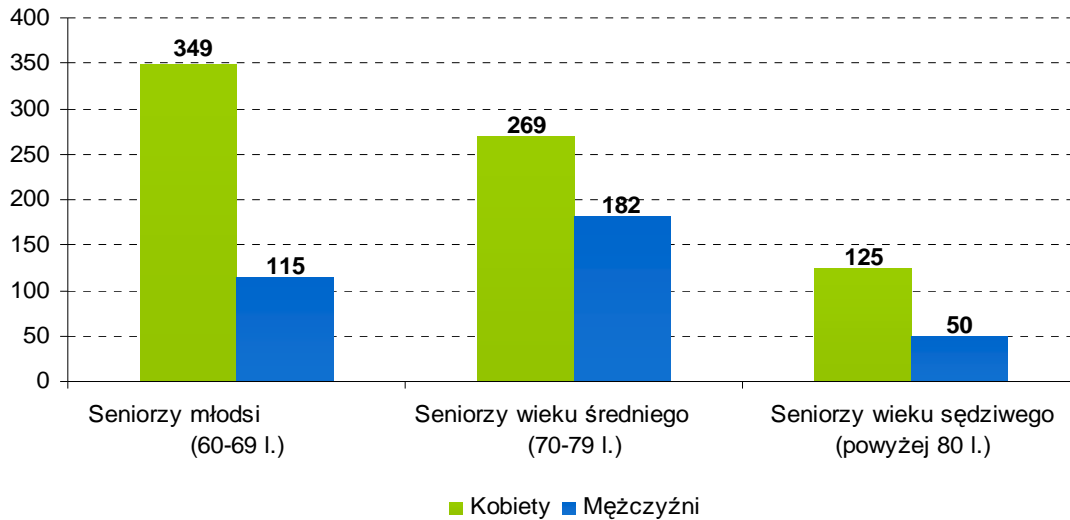


Na potrzeby badań podzielono osoby starsze na trzy grupy wiekowe, uwzględniając stopień sprawności psychofizycznej, zaangażowanie zawodowo-społeczne oraz skalę potrzeb opiekuńczych i działań integracyjnych:

- Do 69 roku życia – *seniorzy młodzi* (osoby w wieku tzw. początkowej lub wczesnej starości);
- Między 70 a 79 rokiem życia – *seniorzy wieku średniego* (grupa przejściowa pomiędzy wczesną a zaawansowaną lub późną starością);
- Powyżej 80 roku życia – *seniorzy wieku sędziwego* (po 85 r.ż. wyróżnia się niedołężną starość zaś po 90 r.ż. długowieczność).

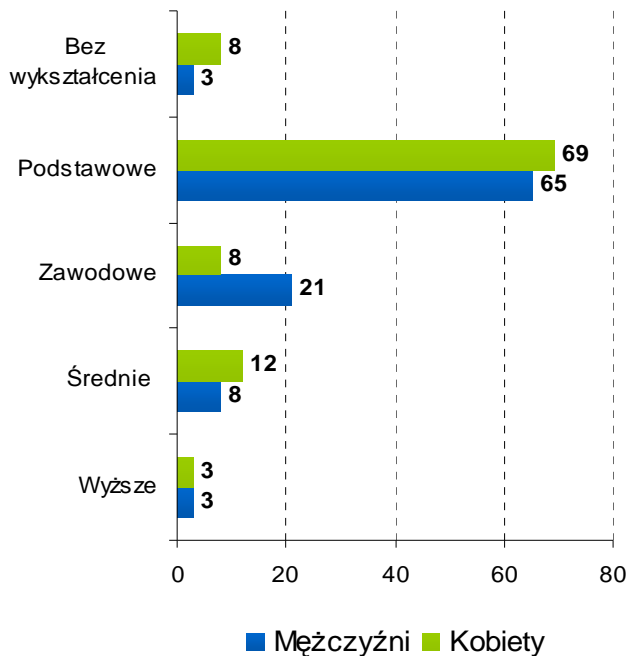
Identycznie, jak w całym kraju, aż 84% ogółu starszych mieszkańców Gminy Trąbki Wielkie znalazło się w grupach wiekowych poniżej 80 roku życia. Wśród 16% seniorów, którzy osiągnęli wiek sędziwy 53 osoby osiągnęły wiek 85 lat i więcej, a 11 (w tym 9 kobiet) przekroczyło próg długowieczności, tj. 90 rok życia. Najstarsi mieszkańcy gminy to: 93-letni mężczyzna oraz 4 92-letnie kobiety. W grupie tej odnotowano największe zapotrzebowanie na różnego rodzaju usługi ułatwiające życie codzienne i usługi opiekuńcze typu specjalistycznego.

Wiek seniorów Gminy Trąbki Wielkie



Niemal ¼ seniorów z Gminy Trąbki Wielkie posiada zaledwie wykształcenie podstawowe lub niepełne podstawowe. Niemal 15% seniorów posiada wykształcenie zawodowe, a w grupie tej przeważają mężczyźni. Kolejne 13% to absolwenci szkół średnich i wyższych, przy czym ci ostatni stanowią zaledwie 3%.

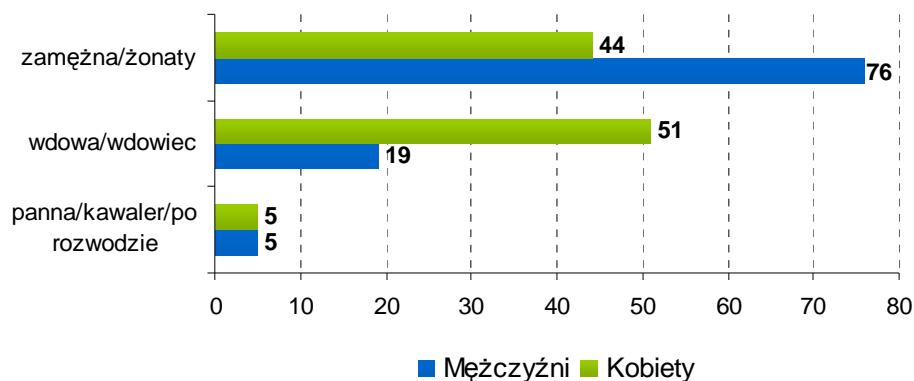
Wykształcenie seniorów w Gminie Trąbki Wielkie w podziale na płeć (w %)



Więcej niż połowa seniorów Gminy Trąbki Wielkie pozostaje w związkach małżeńskich, co jest bardzo korzystnym zjawiskiem, zwłaszcza dla mężczyzn, spośród których ponad ¼ pozostaje w stałym związku. Seniorom, którzy wspólnie prowadzą gospodarstwo domowe łatwiej jest zmagać się z obowiązkami życia codziennego. Pozostali seniorzy prowadzą życie

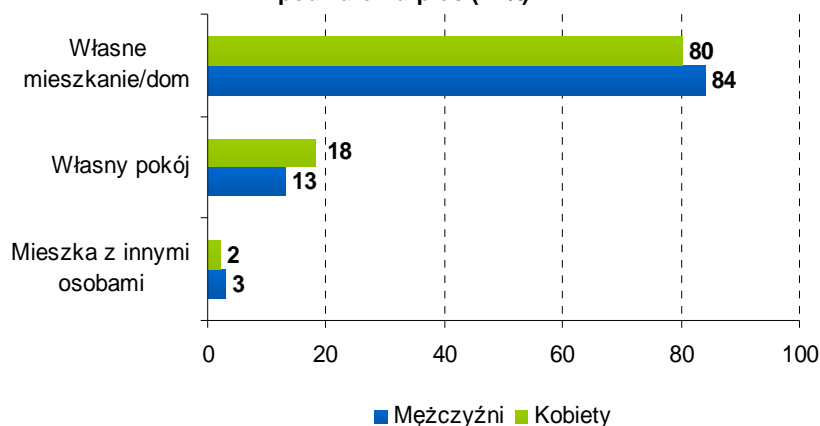
samotne – są wśród nich osoby owdowiałe, po rozwodzie i takie, które nie zawarły związku małżeńskiego. Jednak żyjący samotnie seniorzy mają zwykle w swym otoczeniu innych członków rodziny, tj. dzieci, wnuki, czy rodzeństwo.

Stan cywilny seniorów z Gminy Trąbki Wielkie w podziale na płeć (w %)



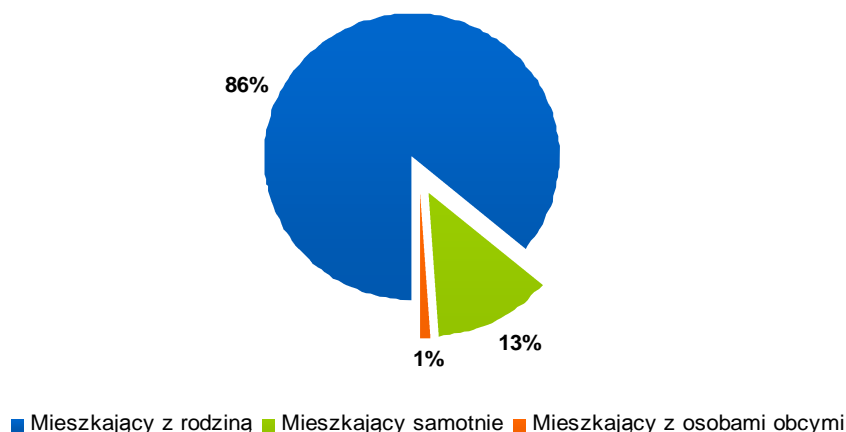
Wyjątkowo korzystnie przedstawia się sytuacja mieszkaniowa seniorów z Gminy Trąbki Wielkie. Ponad 80% z nich posiada własne mieszkanie albo dom, a 15,5 % z nich samodzielny pokój. Jedynie 2,5 z nich mieszka w pokojach z obcymi osobami.

Warunki mieszkaniowe seniorów z Gminy Trąbki Wielkie w podziale na płeć (w %)



Przeważająca liczba seniorów z Gminy Trąbki Wielkie na co dzień mieszka ze swoimi bliskimi (ze współmałżonkiem, dziećmi, wnukami, rodzeństwem). Sytuacja taka jest korzystna dla osób starszych, które w razie potrzeby mogą liczyć na pomoc ze strony swoich bliskich. 13% seniorów mieszka samotnie i wśród nich przeważają kobiety. Udział seniorów mieszkających z osobami trzecimi jest znikomy i stanowi zaledwie 1%.

Osoby zamieszkujące z seniorami z Gminy Trąbki Wielkie (w %)



Własną emeryturę lub rentę posiada 93% ogólnej liczby seniorów. Niemal co dziesiąta kobieta deklaruje pozostawanie na utrzymaniu małżonka, zaś mężczyźni nie pozostają na utrzymaniu swych partnerek. Część seniorów deklaruje inne źródła utrzymania, do których można zaliczyć na przykład pomoc ze strony rodziny oraz placówek pomocowych.

Źródła utrzymania seniorów z Gminy Trąbki Wielkie, Kobiety (w %)

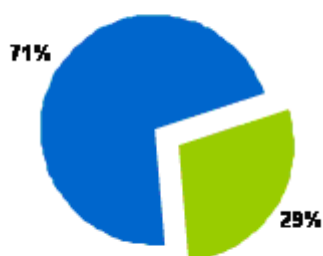


Źródła utrzymania seniorów z Gminy Trąbki Wielkie, Mężczyźni (w %)



Miesięczny dochód netto na poziomie do 1000 złotych deklaruje niemal 60% respondentów, w tym głównie kobiety, które rzadziej niż mężczyźni mają prawo do emerytury i zwykle jest ona niższa. Sytuacja taka powoduje zwykle konieczność ograniczenia swoich wydatków na dobra wyższego rzędu np. rekreacja i kultura.

**Miesięczny dochód netto kobiet
wśród seniorów Gminy Trąbki
Wielkie (w %)**



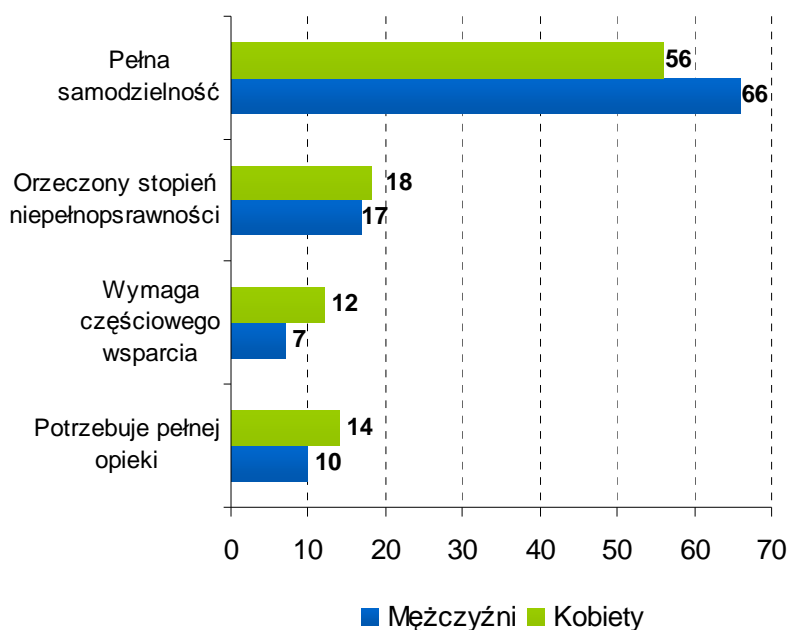
**Miesięczny dochód netto
mężczyzn wśród seniorów Gminy
Trąbki Wielkie (w %)**



■ Powyżej 1000 zł netto ■ Do 1000 zł netto ■ Powyżej 1000 zł netto ■ Do 1000 zł netto

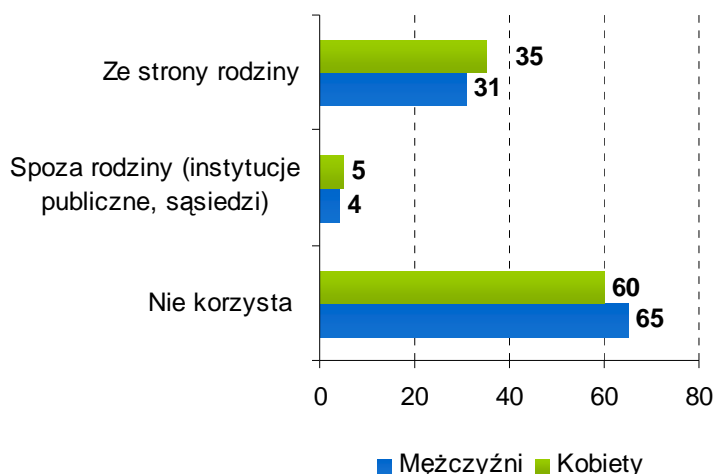
61% seniorów Gminy Trąbki Wielkie to osoby w pełni samodzielne ze względu na sprawność psychofizyczną i odsetek takich osób jest wyższy wśród mężczyzn. Co piąty senior z Gminy Trąbki Wielkie wymaga opieki – częściowego wsparcia w czynnościach życia codziennego (gotowanie posiłków, porządki, zakupy, sprawy urzędowe lub opieki całkowitej (ze strony członków rodziny lub pielęgniarek). 140 osób, to liczba seniorów, którzy wymagają całkowitej opieki i zwykle opiekę tę sprawują nad nimi członkowie rodziny, zaś w nielicznych przypadkach zaangażowane są organizacje pozarządowe lub władze samorządowe. W Europie opieka taka jest wspomagana przez sieć pielęgniarek przyzywanych przez osoby potrzebujące, bądź zakwaterowanie w mieszkaniach chronionych, w mieszkaniach z serwisem usługowym lub w placówkach opiekuńczych.

**Kondycja psychofizyczna seniorów z Gminy Trąbki
Wielkie w podziale na płeć (w %)**



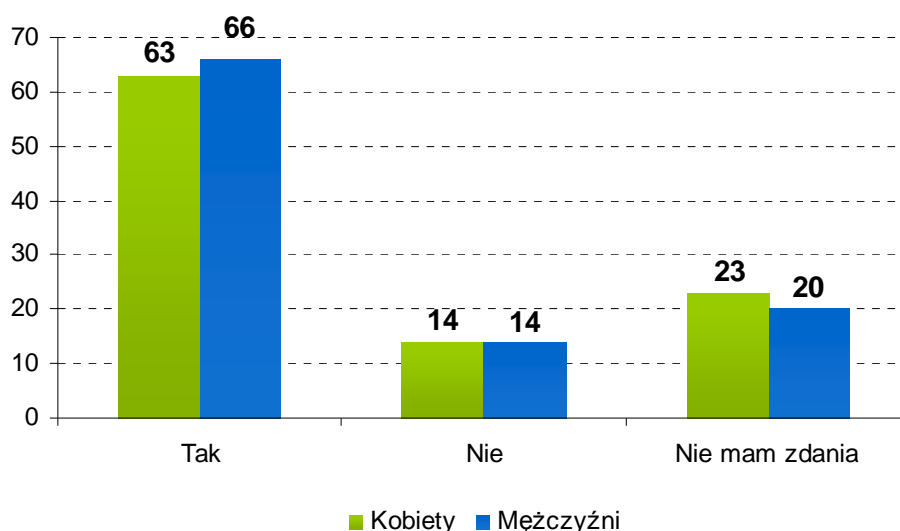
Ponad 1/3 seniorów z Gminy Trąbki Wielkie deklaruje, że korzystała z pomocy pochodzącej ze strony rodziny, jak i spoza niej (instytucje publiczne, sąsiedzi), z czego to kobiety częściej korzystały z pomocy.

Korzystanie ze wsparcia przez seniorów z Gminy Trąbki Wielkie w podziale na płeć (w %)



Niemal 2/3 respondentów opowiedziało się za utworzeniem dziennych domów pomocy społecznej, które pomogłyby ich zdaniach rozwiązać problemy osób starszych z Gminy Trąbki Wielkie. 14% badanych uważało, że nawet stworzenie takiej placówki nie jest w stanie rozwiązać problemu opieki nad osobami starszymi, zaś co piąty badany nie miał zdania.

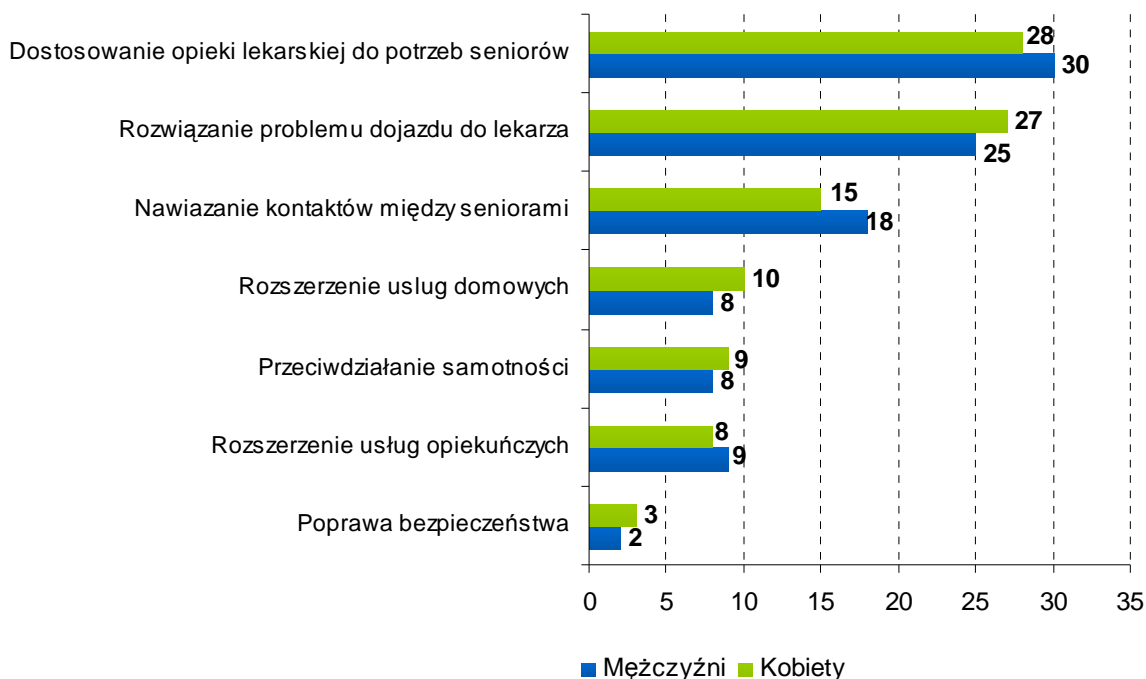
Czy Pana/Pani zdaniem utworzenie dziennych domów pomocy społecznej (domów dziennego pobytu) będzie rozwiązało problem opieki nad osobami starszymi? (w %)



To właśnie opieka lekarska oraz sam dojazd do lekarzy były najczęściej wskazywanymi problemami, a jakimi borykają się seniorzy z Gminy Trąbki Wielkie. Seniorzy postulowali również o to, by przeciwdziałano samotności osób starszych oraz by mieli sposobność nawiązywać

kontakty z innymi seniorami. Wyniki te wskazują potrzebę integracji w środowisku seniorów tej gminy. Seniorzy czują się w swym miejscu zamieszkania bezpiecznie, o czym świadczy mała liczba respondentów postulująca o poprawę bezpieczeństwa.

Potrzeby osób starszych wskazane przez seniorów Gminy Trąbki Wielkie płeć (w %)



W 2009 roku ponad 120 seniorów z Gminy Trąbki Wielkie korzystali z różnego rodzaju form pomocy społecznej, na które przeznaczono łącznie ponad 220 tysięcy złotych. Ponadto w 2009 roku rozszerzono integracyjne imprezy dla seniorów z udziałem przedstawicieli wszystkich miejscowości gminy, wprowadzając je również w okresie letnim. W czerwcu 2009 w „Leśnym Dworze w Jagatówce” na „Letniej Biesiadzie Seniorów” bawiło się łącznie około 200 osób. Natomiast na jesienną imprezę organizowaną w SP w Sobowidzu przybyło około 180 osób. W obu przypadkach zadbano o ciekawy program i poczęstunek zafundowany przez sponsorów.

Od wielu lat w Gminie Trąbki Wielkie uroczystości obchodzi się również urodziny 90-latków z udziałem wójta gminy. Z tej okazji w ciągu 2009 roku z kwiatami i drobnymi upominkami (ufundowanymi przez władze lokalne) złożono wizytę 11 jubilatów.

Rodzaj udzielonej pomocy	Liczba osób objętych pomocą	Wartość łączna (w tys. zł)
Zasiłki stałe	3	11,4
Zasiłki jednorazowe (charakter celowy)	19	6
Usługi domowe (głównie opiekuńcze)	16	7,7
Opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej	7	120
Pomoc żywnościowa	kilkadziesiąt	bd. (pomoc NGO)
Dodatki mieszkaniowe	5	5,1
Zasiłki pielęgnacyjne z tyt. niepełnosprawności	43	71,1
Zakup sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego	19	bd.
Finansowanie turnusów rehabilitacyjnych	7	bd.
RAZEM	Ponad 120 os.	Ponad 220 tys. zł.

Podsumowanie

Zbiorowość seniorów Gminy Trąbki Wielkie jest grupą:

- dość samodzielną materialnie, choć niezbyt zamożną;
- nie nastęrczającą władzy samorządowej problemów mieszkaniowych;
- dość często otoczoną członkami rodziny;
- czującą się w miarę bezpiecznie;
- osamotnioną, acz chętną do kontaktów międzyludzkich;
- oczekującą doskonalenia działań służby zdrowia;
- sygnalizującą potrzebę poprawy opieki domowej i ułatwień w życiu codziennym;
- tolerującą opiekę instytucjonalną (np. domy dziennego pobytu, kluby);
- chętnie uczestniczącą w imprezach masowych, integracyjnych, kulturalnych.

Na rzecz seniorów podejmuje się w gminie szereg działań, które mogą stać się elementem szerszego programu, na przykład: Działania zmierzające do rozwiązywania problemów seniorów Gminy Trąbki Wielkie na bliższą i dalszą przyszłość lub „Gmina Trąbki Wielkie przyjazna ludziom w podeszłym wieku”.